

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

**ZAVODA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA
BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA
GORAŽDE**

za 2015. godinu

Broj: 05-3/16

Sarajevo, juni 2016. godine

SADRŽAJ

I.	NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE	1
II.	IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI	3
1.	Uvod	3
2.	Predmet, cilj i obim revizije	4
3.	Postupanje po preporukama iz prethodnog izvještaja	4
4.	Sistem internih kontrola i interna revizija	4
5.	Finansijski plan Zavoda i izvještavanje	5
6.	Izvršenje Finansijskog plana Zavoda	6
6.1	Prihodi i primici	6
6.2	Rashodi i izdaci	8
6.2.1	<i>Troškovi Stručne službe</i>	8
6.2.2	<i>Ostali rashodi zdravstvenog osiguranja</i>	8
6.2.3	<i>Rashodi neposredne zdravstvene zaštite</i>	9
6.2.4	<i>Esencijalna lista lijekova i naknada za obradu receptata</i>	10
6.2.5	<i>Troškovi liječenja van Kantona</i>	11
6.2.6	<i>Ortopedske sprave i pomagala</i>	12
6.2.7	<i>Tekući transferi</i>	12
6.3	Finansijski rezultat	13
7.	Imovina, obaveze i izvori sredstava	15
8.	Javne nabavke	16
9.	Komentar	16
III.	REZIME DATIH PREPORUKA	17
IV.	PRILOG	19
	GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	19
1.	Bilans stanja na dan 31.12.2015. godine	20
2.	Godišnji izvještaj o izvršenju Finansijskog plana za 2015. godinu	21
3.	Izvještaj o novčanim tokovima za 2015. godinu	24

I. NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Zavoda zdravstvenog osiguranja Bosansko – podrinjskog kantona Goražde** za 2015. godinu (Račun prihoda i rashoda, Bilans stanja, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebni podaci o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta, Izvještaj o novčanim tokovima) na dan 31. decembra 2015. godine i usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo **Zavoda zdravstvenog osiguranja Bosansko – podrinjskog kantona Goražde** odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, tj. Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Ova odgovornost obuhvata kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima.

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo **Zavoda zdravstvenog osiguranja Bosansko – podrinjskog kantona Goražde** je odgovorno i za poslovanje u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i drugim relevantnim zakonima i propisima, uključujući i odredbe zakona i propisa na osnovu kojih su transakcije i iznosi objavljavani u finansijskim izvještajima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i primjenjivim Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objavama datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima uslijed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvještaja.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usklađene sa odgovarajućim zakonskim propisima. Ova odgovornost uključuje provođenje procedura, kako bi se dobili revizijski dokazi o tome da li se sredstva koriste za namjene utvrđene zakonima i propisima. Procedure uključuju procjenu rizika od značajnog neslaganja sa zakonima.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje.

Osnova za izražavanje mišljenja:

- 1. Zbog nerealnog planiranja i nepoduzimanja adekvatnih mjera od strane Zavoda i kontrolnih organa u cilju naplate prihoda od doprinosa za zdravstveno osiguranje, Zavod je u fiskalnoj 2015. godini iskazao višak rashoda nad prihodima u iznosu od 1.566.134 KM. U navedenom iznosu nisu sadržani rashodi u iznosu od 151.314 KM po osnovu nastalih obaveza, koje su zbog nedovoljno**

- planiranih sredstava na određenim stavkama rashoda, u finansijskim izvještajima iskazane na kratkoročnim razgraničenjima (tačka 5. i 6.3. Izvještaja);
2. **Zavod nije usaglasio knjigovodstveno sa stvarnim stanjem potraživanja po osnovu potpisanih sporazuma za plaćanje doprinosa za zdravstveno osiguranje ugroženih kategorija i nezaposlenih osoba, obzirom da su ista potcijenjena za iznos od najmanje 145.860 KM, što nije u skladu sa članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH (tačka 6.1. Izvještaja);**
 3. **Prilikom planiranja pripadajućih sredstava i ugovaranja obavljanja zdravstvenih usluga sa zdravstvenim ustanovama, na području Kantona za 2015. godinu, Zavod nije postupio u skladu sa odredbama člana 35. Zakona o zdravstvenom osiguranju i člana 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Zdravstvenim ustanovama su doznačena sredstva u ukupnom iznosu od 7.720.463 KM što predstavlja 52 % izvršenja Finansijskog plana Zavoda za 2015. godinu (tačka 6.2.3. i 6.2.7. Izvještaja);**
 4. **Iako su se troškovi lijekova značajno povećali u odnosu na raniji period, Zavod nije vršio analizu i kontrolu propisivanja recepata, što nije u skladu sa „Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove“ i potpisanim ugovorima o pružanju usluga sa zdravstvenim ustanovama. Izvršenje troškova lijekova iznosi 3.021.362 KM što predstavlja 20 % izvršenja Finansijskog plana Zavoda za 2015. godinu (tačka 6.2.4. Izvještaja).**

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za moguće efekte stavki opisanih u „Osnovi za izražavanje mišljenja“, finansijski izvještaji **Zavoda zdravstvenog osiguranja Bosansko – podrinjskog kantona**, po svim bitnim pitanjima **prikazuju istinito i fer** stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2015. godine, rezultate poslovanja i novčani tok za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Finansijske informacije i transakcije prikazane u finansijskim izvještajima **Zavoda zdravstvenog osiguranja Bosansko – podrinjskog kantona** u toku 2015. godine, osim za naprijed navedene kvalifikacije, bile su u svim značajnim aspektima usklađene sa odgovarajućim zakonskim i drugim propisima.

Isticanje predmeta

Bez uticaja na izraženo mišljenje, skrećemo pažnju da su revidiranoj godini, Zavodom upravljala 3 saziva Upravnog odbora, a također je 07.08.2015. godine razriješen raniji direktor, te je istog dana imenovan v.d. direktora na period od 90 dana. Po isteku 90 dana, mandat direktora je produžen na period od 60 dana, odnosno do konačnog imenovanja u skladu sa zakonom, ali procedura nije bila okončana ni do sredine aprila 2016. godine. Naprijed navedeno se jednim dijelom odrazilo i na negativan finansijski rezultat Zavoda, kao posljedica nepravovremenog reagovanja organa upravljanja i rukovođenja na značajan pad prihoda. Ističemo da nadležni organi upravljanja i rukovođenja Zavoda, u saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom BPK-a, trebaju poduzeti sve neophodne zakonske mjere i aktivnosti u cilju stabilizacije finansijskog poslovanja Zavoda i nesmetanog pružanja zdravstvenih usluga na području BPK-a, a naročito imajući u vidu odredbe člana 82. Zakona o zdravstvenom osiguranju i člana 12. Zakona o Kantonalnom zavodu zdravstvenog osiguranja koji predviđa pokriće gubitaka iz Budžeta osnivača (tačka 4. i 6.3. Izvještaja).

Sarajevo, 23.06.2016. godine

Zamjenik generalnog revizora

Dragan Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dževad Nekić, dipl. oec

II. IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI

1. Uvod

Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko – podrinjskog kantona Goražde (u daljem tekstu: Zavod) osnovan je Zakonom o kantonalnom Zavodu za zdravstveno osiguranje 1997. godine, kada je i formalno otpočeo sa radom. Navedenim Zakonom je regulisano da je Zavod javna ustanova u državnoj svojini sa poslovnica u općinama Bosansko-podrinjskog Kantona (Goražde, Ustikolina i Prača). Odlukom Upravnog odbora Zavoda, 1998. godine je osnovana Stručna služba Zavoda u skladu sa federalnim Zakonom o zdravstvenom osiguranju čije je sjedište u Goraždu. Stručna služba je osnovana u cilju obavljanja obaveznog zdravstvenog osiguranja, odnosno obavljanja normativno-pravnih, upravno-pravnih, analitičko-pravnih, finansijsko-računovodstvenih i drugih poslova iz djelokruga rada Zavoda, utvrđenih Statutom Zavoda.

Ustavom BiH, uređivanje odnosa u oblasti zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite dato je u nadležnost entiteta, te stoga ne postoji zakonska regulativa na nivou države koja građanima pod jednakim uslovima obezbjeđuje jednaka prava iz zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite.

Ustavom FBiH podijeljena je nadležnost u oblasti zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite između Federacije i kantona, a obim i ostvarivanje prava iz zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite direktno je ovisan o materijalnim mogućnostima kantona.

Prema postojećim kantonalnim propisima oblast zdravstva je u nadležnosti Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice BPK-a. Organ upravljanja Zavodom je Upravni odbor koji ima 9 članova, a istog imenuje Vlada Bosansko – podrinjskog kantona, na prijedlog resornog ministarstva, na period od 2 godine. Organ rukovođenja Zavodom je direktor kojeg također imenuje i razrješava Vlada, na prijedlog resornog ministra. Direktor organizira, rukovodi, zastupa i predstavlja Zavod prema trećim licima, te odgovara za zakonitost rada istog.

Sredstva za finansiranje Zavoda se osiguravaju iz doprinosa za zdravstveno osiguranje i iz drugih izvora utvrđenih Zakonom o zdravstvenom osiguranju i drugim propisima donesenim na osnovu Zakona. Zakonom o zdravstvenoj zaštiti je propisano da obavezno zdravstveno osiguranje, kao dio socijalnog osiguranja građana, čini jedinstven sistem u okviru koga građani ulaganjem sredstava na načelima uzajamnosti i solidarnosti osiguravaju ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu i druge oblike osiguranja na način kako je utvrđen Zakonom. Nivo zdravstvene zaštite i obim prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja uslovljen je: 1) Visinom sredstava koja ostvaruje Zavod; 2) Racionalnosti u alokaciji sredstava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja po nivoima zdravstvene zaštite; 3) Kontroli trošenja sredstava, 4) Kontrolu kvaliteta pružanja zdravstvenih usluga, 5) Organizacijom i stepenom opremljenosti zdravstvenih ustanova na Kantonu i drugim faktorima.

Osigurana lica Zavoda ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu utvrđenu zakonom, bez neposrednog učešća u troškovima zdravstvene zaštite tj. participacije. Na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja ostvaruju pravo na:

- Zdravstvenu zaštitu na području Kantona i van područja Kantona;
- Lijekove sa Esencijalne liste u skladu sa Odlukom o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda, kao i načina njihovog propisivanja i izdavanja;
- Ortopedska pomagala, u skladu sa Odlukom o obimu prava na ortopedska pomagala;
- Naknadu plaće zbog privremene spriječenosti za rad i druga prava.

U Stručnoj službi Zavoda, prema postojećem pravilniku o unutrašnjoj organizaciji, je sistematizovano 14 radnih mjesta, od kojih je na dan 31.12.2015. godine bilo popunjeno 11.

Sjedište Zavoda je u Goraždu u ulici Višegradska br.1.

2. Predmet, cilj i obim revizije

Predmet revizije su finansijski izvještaji Zavoda za 2015. godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o finansijskim izvještajima koji su predmet revizije, tj. da li finansijski izvještaji, u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazuju finansijsko i materijalno stanje Zavoda na dan 31.12.2015. godine, izvršenje Finansijskog plana za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko, te da li su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa posebnim propisima o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, sa prekidima, u periodu od novembra 2015. godine do aprila 2016. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. Postupanje po preporukama iz prethodnog izvještaja

Ured za reviziju institucija u FBiH je posljednji put obavljao reviziju finansijskih izvještaja Zavoda za 2005. godinu kada je dato negativno mišljenje. Imajući u vidu značajan protok vremena i izmjenu zakonskih propisa na osnovu kojih su date kvalifikacije i preporuke, u obavljenoj reviziji za 2015. godinu nismo mogli izvršiti ocjenu postupanja po istima.

4. Sistem internih kontrola i interna revizija

Rukovodstvo Zavoda je odgovorno za uspostavljanje i primjenu sistema internih kontrola, a faktor koji najviše utiče na funkcionalnost istog je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sistem nagrađivanja i poštivanje postojećih zakonskih propisa. Najznačajniji interni akti Zavoda su Statut i pravilnik o unutrašnjoj organizaciji.

Statutom Zavoda (donesen 1999. godine) se naročito utvrđuje: organizacija, prava, obaveze i odgovornosti organa upravljanja, javnost rada, način obavljanja stručno – administrativnih, pravnih i njima sličnih poslova, kao i druga pitanja od značaja za rad kantonalnog zavoda. Iako je u avgustu 2015. godine došlo do promjene direktora Zavoda, konstatujemo da u sudskom registru nije promijenjeno ime osobe ovlaštene za zastupanje istog, što je prema prezentiranoj službenoj zabilješci posljedica neusklađivanja šifre djelatnosti Zavoda sa važećom Odlukom o usklađivanju djelatnosti BiH. U vezi navedenog, Upravni odbor Zavoda je 29.10.2012. godine donio „Odluku o pokretanju inicijative za usklađivanje djelatnosti Zavoda sa Odlukom o klasifikaciji djelatnosti BiH“, međutim ista nije bila realizovana ni do kraja 2015. godine, što smatramo neopravdanim. U revidiranoj 2015. godini, Zavodom su upravljala 3 saziva upravnog odbora (prvi saziv do 20.02., drugi saziv u periodu od 20.02. – 12.08., i treći saziv od 12.08. – do kraja 2015. godine), a također je 07.08.2015. godine razriješen raniji direktor, te je istog dana imenovan v.d. direktora na period od 90 dana. Po isteku 90 dana, mandat direktora je produžen na period od 60 dana, odnosno do konačnog imenovanja u skladu sa zakonom, ali procedura nije bila okončana ni do sredine aprila 2016. godine. **Naprijed navedeno se jednim dijelom odrazilo i na negativan finansijski rezultat Zavoda, kao posljedica nepravovremenog reagovanja organa upravljanja i rukovođenja na značajan pad prihoda.**

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka Stručne službe Zavoda (prečišćeni tekst 2013. godine), uređen je način rada i rukovođenja Zavodom, te opis radnih mjesta u okviru sljedećih organizacionih jedinica: Sektora za ekonomsko-finansijske poslove, plan i analizu, Sektora za trezor i računovodstvo i Sektora za provođenje osiguranja, pravne i opšte poslove (sistematizovano 14, a popunjeno 11 radnih mjesta). Značajnim smatramo napomenuti da od 11 popunjenih radnih mjesta, na samo 2 pozicije

rade osobe za visokom stručnom spremom (direktor i rukovodilac sektora za provođenje osiguranja, pravne i opšte poslove). Radna mjesta rukovodioca Sektora za ekonomsko – finansijske poslove, plan i analizu (ujedno zamjenika direktora) i rukovodioca Sektora za trezor i računovodstvo, koja također predviđaju visoku stručnu spremu nisu popunjena, a poslove iz djelokruga istih jednim dijelom obavljaju uposlenici sa srednjom stručnom spremom, u granici fizičkih mogućnosti, obzirom da isti imaju zaduženja u okviru redovnih radnih mjesta. **Neadekvatna popunjenost Zavoda u pogledu visoko obrazovane radne snage predstavlja kontrolni rizik sa stanovišta poslovanja Zavoda, a naročito u situacijama kada dolazi do promjene menadžmenta, obzirom da nije osiguran kontinuitet i prenošenje ovlaštenja i odgovornosti, što je jednim dijelom imalo za posljedicu i konstatovane nepravilnosti od strane revizije u ovom Izvještaju.**

Zavod je obavezan urediti **sistem interne kontrole**, u skladu sa članom 86. Zakona o budžetima u FBiH, kako bi se osiguralo izvršavanje aktivnosti u okviru osnovne djelatnosti. Sistem internih kontrola nije bio na zadovoljavajućem nivou što je imalo za posljedicu: nerealno planiranje neophodnih sredstava za realizaciju Finansijskog plana, neevidentiranje potraživanja, neadekvatno praćenje i poduzimanje mjera radi naplate potraživanja po osnovu doprinosa, zatim utvrđivanja pripadajućeg iznosa sredstava zdravstvenim ustanovama na području BPK-a u skladu sa zakonskim propisima, neobavljanje poslova kontrole propisivanja i izdavanja lijekova na recept i neadekvatno izmirenje obaveza po osnovu liječenja van kantona putem cesija.

Zavod, iako je trebao, u skladu sa članom 86. Zakona o budžetima u FBiH, nije donio **Pravilnik o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima**, a istim je trebalo za značajne poslovne procese (aktivnosti) opisati kako se obavljaju i od strane koga, izvršiti procjenu rizika, te definisati mjere za otklanjanje neželjenih dešavanja.

Direktor Zavoda, iako je trebao, u skladu sa članom 44. Zakona o budžetima u FBiH, nije sačinio Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2015. godinu.

Interna revizija

U skladu sa članom 8. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru¹ i članom 11. Pravilnika o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH², Zavod je bio u obavezi organizovati internu reviziju, što nije učinjeno. Poslovi interne revizije nisu sistematizovani u postojećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji, iako je Upravni odbor Zavoda na sjednici održanoj 03.03.2016. godini donio Zaključak da se pristupi dopuni sistematizacije radnih mjesta sa ciljem uspostavljanja funkcije interne revizije.

Donijeti Pravilnik o internim kontrolama i poboljšati funkcionisanje sistema internih kontrola u dijelu: realnog planiranja, evidentiranja, praćenja i poduzimanja mjera radi naplate potraživanja po osnovu doprinosa, utvrđivanja pripadajućeg iznosa sredstava zdravstvenim ustanovama, te obavljanje poslova kontrole propisivanja i izdavanja lijekova na recept i izmirenja obaveza po osnovu liječenja van kantona;

Uspostaviti funkciju interne revizije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH u cilju praćenja i ocjenjivanja sistema internih kontrola;

Okončati aktivnosti vezano za usklađivanje šifre djelatnosti Zavoda sa važećom Odlukom o usklađivanju djelatnosti BiH, u cilju upisa odgovorne osobe u sudski registar, u skladu sa zakononskim propisima;

5. Finansijski plan Zavoda i izvještavanje

U skladu sa članom 27. Zakona o budžetima FBiH („Službene novine FBiH“, broj 102/2013) i na osnovu člana 20. Statuta Zavoda, finansijski plan sa odlukom o izvršavanju finansijskog plana donosi Upravni odbor Zavoda. Upravni odbor je 11.03.2015. godine donio Odluku kojom je usvojio Finansijski plan za 2015. godinu (15.056.446 KM) i 28.12.2015. godine Odluku kojom je usvojio Izmjene i dopune Finansijskog plana Zavoda

¹ „Službene novine FBiH“, broj 47/06;

² „Službene novine FBiH“, broj 82/13;

za 2015. godinu (14.956.446 KM). Na navedene Odluke, data je saglasnost Skupštine Bosansko – podrinjskog kantona 18.03. i 30.12.2015. godine.

Finansijskim planom Zavoda za 2015. godinu (15.056.446 KM) planirana su sredstva u većem iznosu u odnosu na prethodnu godinu (za 464.749 KM), prvenstveno iz razloga povećanih troškova na stavci Esencijalna lista lijekova i naknada za obradu recepata, koja bilježi rast iz godine u godinu.

Izmjenama i dopunama Finansijskog plana Zavoda za 2015. godinu (14.956.446 KM) planirano je smanjenje ukupnih sredstava po osnovu primljenih tekućih transfera od Kantona za iznos od 100.000 KM, a također su uvrštena i sredstva iz prethodne godine po osnovu akumuliranog viška prihoda nad rashodima u iznosu od 502.523 KM. Kako je bilo izvjesno da je tokom godine došlo do značajnog pada prihoda od doprinosa i povećanja određenih stavki troškova, Izmjenom plana su umanjeni planirani prihodi od doprinosa za iznos od 516.116 KM, dok su istovremeno povećane planirane stavke sljedećih najznačajnijih troškova: Esencijalna lista lijekova i naknada za obradu recepata za 280.000 KM i laboratorijske pretrage u JU Dom zdravlja Goražde za 14.000 KM. **Obzirom da prihodi nisu planirani na bazi realnih i dokazivih ulaznih podataka, izvršenim Izmjenama i dopunama Finansijskog plana za 2015. godinu nije postignuto uravnoteženje, tako da ukupni prihodi i primici nisu bili dovoljni da pokriju ukupne rashode i izdatke, što nije u skladu sa članom 6. i 37. Zakona o budžetima u FBiH.**

Izveštaj o izvršenju Finansijskog plana Zavoda za 2015. godinu usvojio je Upravni odbor 15.03.2015. godine, međutim isti još uvijek nije bio razmatran od strane Skupštine BPK-a. U navedenom Izveštaju je prikazano da su u 2015. godini ukupni prihodi i primici ostvareni u iznosu od 13.302.834 KM, ukupni rashodi i izdaci u iznosu od 14.868.968 KM i da tekući deficit iznosi 1.566.134 KM. **Tekući deficit 2015. godine je djelimično pokriven iz akumuliranog viška prihoda nad rashodima prethodnih godina (502.523 KM), tako da je akumulirani višak rashoda nad приходima Zavoda na kraju 2015. godine iskazan u iznosu od 1.063.611 KM.** Detaljnije o problemima naplate prihoda od doprinosa, finansijskom poslovanju i poduzetim mjerama tokom godine smo obrazložili pod tačkama 6.1. i 6.3. Izveštaja (Prihodi i Finansijski rezultat).

Planiranje sredstava neophodnih za realizaciju Finansijskog plana Zavoda vršiti na bazi mjerljivih, realnih i dokazivih ulaznih podataka;

Ukoliko se u toku budžetske godine povećaju rashodi/ izdaci, odnosno smanje prihodi/ primici poduzeti mjere za uravnoteženje Finansijskog plana, u skladu sa članom 6. i 37. Zakona o budžetima u FBiH;

6. Izvršenje Finansijskog plana Zavoda

6.1 Prihodi i primici

Prihodi i primici su iskazani u iznosu od 13.302.834 KM i isti u cjelosti predstavljaju prihode, obzirom da nije bilo primitaka, od čega: prihodi od doprinosa za zdravstveno osiguranje iznose 13.241.835 KM i ostali prihodi 60.999 KM.

Ostvareni prihodi revidirane godine su značajno manji u odnosu na planirane (za 1.151.089 KM) i u odnosu na ostvarenje prethodne godine (manje za 1.553.426 KM), što je direktna posljedica slabije naplate prihoda od doprinosa za zdravstveno osiguranje zaposlenih u privredi, vanprivredi i samostalnih djelatnosti, a isto je i razlog da je Zavod na kraju 2015. godine imao značajan deficit, koji smo detaljnije elaborirali pod tačkom 6.3. Izveštaja.

Prihodi od doprinosa za zdravstveno osiguranje su iskazani u iznosu od 13.241.835 KM, u okviru kojih se na prikupljene prihode po osnovu doprinosa od zaposlenih u privredi, vanprivredi i samostalnih djelatnosti odnosi 11.958.562 KM, od profesionalnih pripadnika oružanih snaga BiH 583.468 KM, od penzionera 289.434 KM, po osnovu nezaposlenih osoba 192.370 KM, iz primitika od druge samostalne djelatnosti i povremenog samostalnog rada 104.347 KM, iz kantonalnog budžeta po osnovu osiguranja posebnih kategorija stanovništva 74.800 KM, od poljoprivrednika 38.579 KM i na ostale doprinose 276 KM.

Prihodi od doprinosa zaposlenih u privredi, vanprivredi i samostalnih djelatnosti iskazani su u iznosu od 11.958.562 KM što je u odnosu na ostvarenje prethodne godine manje za 1.501.726 KM. Određeni broj obaveznika doprinosa je sa Poreznom upravom FBiH, u postupku prinudne naplate, zaključio Sporazume o

plaćanju duga na rate, međutim navedena potraživanja nisu evidentirana u knjigovodstvenim evidencijama Zavoda niti isti vrši praćenje naplate istih (Klas d.d. Sarajevo, „Zlatna nit“ d.o.o. Goražde, „Goražde prevoz“ d.o.o. Goražde i „Pauk prom“ d.o.o. Goražde). **Obavljenom revizijom smo utvrdili da Zavod ne postupa u skladu sa odredbama člana 18. Zakona o zdravstvenom osiguranju u dijelu koji se odnosi na obavljanje poslova praćenja ostvarivanja i korištenja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, odnosno praćenja uplate i potrošnje po obaveznicima doprinosima**, iako su mu svi podaci iz Baze podataka Jedinstvenog sistema stavljeni na raspolaganje, putem Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH, u skladu sa Zakonom o Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa¹.

Prema prezentiranom, direktor Zavoda je u martu 2015. godine obavijestio Upravni odbor o slabijoj uplati prihoda od doprinosa u odnosu na planirane, za protekli period godine, za procijenjeni iznos od 403.887 KM, nakon čega je Upravni odbor 03.03.2015. godine donio Zaključak da menadžment obavijesti Poreznu upravu FBiH – Kantonalni porezni ured Goražde, kako bi isti u tekućem periodu izvršio pojačan inspekcijski nadzor kod pravnih i fizičkih lica, a radi naplate istih, što je i učinjeno. Navedeno pitanje je ponovo razmatrano na sjednici Upravnog odbora od 26.04.2015. godine kada je donesen Zaključak da menadžment traži povratnu informaciju od Kantonalnog poreznog ureda i da o navedenom problemu informira resorno ministarstvo i Vladu Kantona, što je također implementirano. Prema prezentiranom, iz Kantonalnog poreznog ureda je 06.04.2015. godine pristigao odgovor u kojem se navodi da isti, iz obavijesti Zavoda, nije mogao sa sigurnošću utvrditi koji porezni obaveznici nisu izvršili uplatu doprinosa za zdravstveno osiguranje, te da je poželjno da Zavod u cilju bržeg i ekonomičnijeg postupanja navede porezne obaveznike koji se ne pridržavaju zakonske regulative, a da su navedenu obavijest Zavoda prosljedili Središnjem uredu. Također se navodi da je postupanje Porezne uprave, po podnesenim prijavama, uređeno donesenim procedurama od strane direktora Porezne uprave FBiH iz decembra 2014. godine. Sve prijave, obavijesti kojima se ukazuje na nezakonito ili nepravilno postupanje poreznih obaveznika predaju se Sektoru za inspekcijski nadzor, obavještavanje i istrage u cilju unosa u centralnu bazu podataka, nakon čega federalni istražni inspektori provjeravaju navode iz prijave. Nakon provjera šef za registraciju, kontrolu i naplatu doprinosa određuje, u roku od 7 dana, da li će provesti terensku, uredsku ili kombinovanu kontrolu. Značajnim smatramo istaći da je Upravni odbor Zavoda 16.07.2015. godine zauzeo stav da odgađa izjašnjenje po pitanju prijedloga mjera i aktivnosti koje bi se poduzele u smislu primjene člana 87. Zakona o zdravstvenom osiguranju u dijelu koji se odnosi na obustavu korištenja usluga zdravstvene zaštite obaveznicima koji nisu uplatili doprinose, sve dok se o tome ne očituje resorno ministarstvo i Vlada BPK-a. **Prema prezentiranoj daljnjoj korespondenciji između Zavoda i resornog ministarstva, konstatujemo da se navedeni stav u pogledu primjene člana 87. nije promijenio, iako je problem značajno slabije naplate prihoda ostao neriješen do kraja 2015. godine.**

Izvršili smo uvid i pregled dokumentacije koja se odnosi na uzorkovana pravna lica sa najvećim brojem prijavljenih aktivnih osiguranika. Tako smo utvrdili da preduzeće „Bekto preciza“ d.o.o., iako ima prijavljenih 378 aktivnih osiguranika, nije nikako vršilo uplatu doprinosa za zdravstveno osiguranje po osnovu isplaćenih plaća uposlenima u 2015. godini². **Vezano za dug preduzeća „Bekto preciza“ d.o.o. po osnovu neuplaćenih doprinosa za zdravstveno osiguranje, kojeg za 2015. godinu procjenjujemo na iznos od 1.604.130 KM (145.830 KM x 11 mjeseci), nije nam prezentiran dokaz da su organi upravljanja i rukovođenja Zavoda obavijestili nadležne organe i institucije kako bi isti izvršili kontrolu ovog preduzeća i naložili zakonske mjere, iako je neuplaćivanje doprinosa imalo za posljedicu negativno poslovanje Zavoda i ugrožava nesmetano funkcionisanje zdravstvenog sistema Kantona u narednoj godini.**

Potrebno je osigurati obavljanje poslova praćenja redovne naplate doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje svih obaveznika plaćanja doprinosa, u skladu sa odredbama člana 18. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakona o Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa;

U saradnji sa nadležnim organima i institucijama, poduzeti sve zakonom propisane mjere i aktivnosti radi naplate potraživanja po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje, u skladu sa zakonskim propisima;

¹ „Službene novine FBiH“, broj 42/09, 109/12 i 86/15.

² uplaćenog iznos od 154.611 KM u 2015. godini se najvećim dijelom odnosi na izvršenu uplatu po osnovu isplaćene plaće za 12/2014. godine - 145.839 KM.

Prihodi od doprinosa za posebne kategorije stanovništva se uplaćuju iz kantonalnog budžeta i isti su iskazani u iznosu od 74.800 KM. Ova kategorija prihoda se ostvaruje na osnovu posebno potpisanih sporazuma između Zavoda i kantonalnih organa i institucija (Centra za socijalni rad; Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport; Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice BPK-a i Vlade BPK-a) kojima je utvrđena naknada u mjesečnom iznosu od 20 KM po jednom prijavljenom osiguraniku obzirom da isti ne ostvaruju pravo na osiguranje po drugom osnovu (socijalno ugrožene osobe; redovni učenici u osnovnim i srednjim školama i studenti; raseljena lica i povratnici na područje Kantona; djece od rođenja do polaska u školu i lica nakon navršenih 65 godina života; korisnici boračko – invalidske zaštite; radnici čiji radno – pravni status nije riješen, a bili su uposleni u privrednim društvima na području Kantona, te ne mogu ostvariti pravo na zdravstveno osiguranje po drugom osnovu). Za posebno osigurane kategorije stanovništva u 2015. godini, nadležni kantonalni organi i institucije nisu uplatili sredstva u ukupnom iznosu od 128.740 KM i ista nisu bila evidentirana na potraživanjima Zavoda, iako su uredno fakturisana (sredstva uplaćena u narednoj 2016. godini.) **Prihodi od doprinosa za zdravstveno osiguranje za nezaposlene osobe** se uplaćuju od strane Službe za zapošljavanje BPK-a i isti su iskazani u iznosu od 192.370 KM, što je veće u odnosu na ostvarenje prethodne godine za 9.710 KM. Ova kategorija prihoda se ostvaruje na osnovu posebno potpisanog Sporazuma između Zavoda i Službe za zapošljavanje BPK-a kojim je utvrđena naknada u mjesečnom iznosu od 10 KM po jednoj nezaposlenoj osobi. Za zdravstveno osiguranje nezaposlenih u 2015. godini, Služba za zapošljavanje nije uplatila iznos od 17.120 KM i isti nije bio evidentiran na potraživanjima Zavoda, iako je potraživanje uredno fakturisano (sredstva uplaćena u 2016. godini). **Zbog naprijed navedenog, konstatujemo da Zavod nije usaglasio knjigovodstveno sa stvarnim stanjem potraživanja po osnovu potpisanih sporazuma za plaćanje doprinosa za zdravstveno osiguranje socijalno ugroženih kategorija i nezaposlenih osoba, obzirom da su ista potcijenjena za iznos od najmanje 145.860 KM, što nije u skladu sa članom 28. Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.**

Izvršiti knjigovodstveno evidentiranje potraživanja za zdravstveno osiguranje posebnih kategorija stanovništva i nezaposlenih osoba, u skladu sa potpisanim sporazumima o utvrđivanju mjesečnih naknada, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH;

6.2 Rashodi i izdaci

Rashodi i izdaci su iskazani u iznosu od 14.868.968 KM, čija struktura je sljedeća: rashodi neposredne zdravstvene zaštite 5.828.963 KM, esencijalna lista lijekova i naknada za obradu recepata 3.021.362 KM, troškovi liječenja van Kantona 2.708.249 KM, tekući transferi (refundacije bolovanja, isplate po odlukama Upravnog odbora, subvencije javnim ustanovama na ime bruto plate) 2.439.618 KM, ortopedske sprave i pomagala 508.126 KM, troškovi Stručne službe 304.408 KM i ostali rashodi zdravstvenog osiguranja 58.243 KM.

6.2.1 Troškovi Stručne službe

Izdaci za troškove Stručne službe iskazani su u iznosu od 304.408 KM, u okviru kojih se na troškove bruto plata i naknada troškova zaposlenih odnosi 262.273 KM i na izdatke za materijal i usluge 42.134 KM.

Uvidom u obračun plaća i naknada i izvršene izdatke za materijal i usluge nismo utvrdili nepravilnosti.

6.2.2 Ostali rashodi zdravstvenog osiguranja

Ostali rashodi zdravstvenog osiguranja iskazani su u iznosu od 58.243 KM u koje ulaze troškovi rada Upravnog odbora i ljekarskih komisija (komisija za odobrenje liječenja van Kantona, komisija za prava osiguranika i kontrolu lijekova, komisija za izdavanje saglasnosti za liječenje osiguranih lica na teret Fonda solidarnosti Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i Prvostepena komisija za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad (bolovanje preko 42 dana)).

Vezano za rad Komisije za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad (bolovanje preko 42 dana), konstatujemo da je ista imenovana rješenjem direktorice JU Doma zdravlja Goražde 29.12.2014. godine. Federalnim Pravilnikom o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad zbog bolesti,

povrede ili drugih okolnosti (član 22.) utvrđeno je da nadzor nad radom izabranog doktora, odnosno Ljekarske komisije, u pogledu izdavanja nalaza i ocjene o privremenoj spriječenosti za rad vrši direktor ugovorne zdravstvene ustanove, odnosno odgovorni doktor ugovorne privatne prakse, kontrolori nadležnog kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja, kao i stručna tijela koja odredi upravni odbor zdravstvene ustanove. **Imajući u vidu da Upravni odbor nije formirao stručno tijelo, da nije sistematizovano radno mjesto kontrolora, kao i da nije prezentirana druga dokumentacija, nakon obavljene revizije konstatujemo da nije vršena kontrola rada izabranih doktora i Ljekarske komisije, u skladu sa odredbama navedenog Pravilnika, što može imati za posljedicu zloupotrebu korištenja navedenog prava, a time i veća finansijska izdvajanja Zavoda po osnovu refundacije naknade za bolovanje preko 42 dana (u 2015. godini refundacija iznosila 359.320 KM).**

Vezano za rad Komisije za odobrenje liječenja van Kantona, konstatujemo da je ista dostavljala mjesečne evidencije o prisustvu sjednicama i broju odrađenih predmeta na osnovu kojih je vršen obračun i isplata naknade. Međutim, utvrdili smo da komisija nije dostavila polugodišnji izvještaj za period 01.07. – 31.12.2015. godine, niti godišnji izvještaj o radu, što nije u skladu sa Poslovníkom o radu komisije i Odlukom Upravnog odbora. Zbog navedenog nije izvršena ni analiza rada komisije (u cilju utvrđivanja adekvatnih mjera i aktivnosti), što ima uticaja na finansijska izdvajanja Zavoda po osnovu liječenja osiguranika van Kantona u odnosu na stvarne potrebe. Ističemo da su troškovi liječenja osiguranika van Kantona u 2015. godini iznosili 2.708.249 KM, što smo detaljnije elaborirali pod tačkom 6.2.5. Izvještaja.

Vršiti nadzor nad radom izabranih doktora i Ljekarske komisije za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad, u skladu sa Pravilnikom o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad zbog bolesti, povrede ili drugih okolnosti, u cilju sprečavanja zloupotrebe korištenja navedenog prava, a time i finansijskih izdvajanja po navedenom osnovu;

Osigurati pravovremeno izvještavanje o radu Komisije za odobrenje liječenja van Kantona, te na osnovu izvršene analize rada iste, utvrditi adekvatne mjere i aktivnosti u cilju smanjenja značajnih finansijska izdvajanja Zavoda po navedenom osnovu;

6.2.3 Rashodi neposredne zdravstvene zaštite

Rashodi neposredne zdravstvene zaštite iskazani su u iznosu od 5.828.963 KM, a isti se odnose na doznačena sredstva zdravstvenim ustanovama na području BPK-a, putem mjesečnih dotacija, u skladu sa potpisanim ugovorima za pružanje usluga primarne i sekundarne zdravstvene zaštite (primarni nivo 2.564.629 KM, sekundarni nivo 3.264.334 KM).

Obavljenom revizijom smo utvrdili da je planiranje i ugovaranje sredstava zdravstvenim ustanovama na području Kantona, za 2015. godinu, izvršeno u skladu sa odredbama „Odluke o osnovama, kriterijima i mjerilima za zaključivanje ugovora između Zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvenih ustanova na području BPK-a“, donesenom od strane Vlade Kantona 2005. godine i njene izmjene iz 2007. godine. Navedena Odluka definiše na koji način se dolazi do ukupne mase raspoloživih sredstava za ugovaranje primarne i sekundarne zaštite u Finansijskom planu predmetne godine. Naime, pripadajući iznos dodijeljenih sredstava zdravstvenim ustanovama se utvrđuje u zavisnosti od ukupnog broja bodova dodijeljenih u skladu sa Odlukom o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, donesenom od strane federalnog ministra zdravstva u ranijem periodu¹ (koja je stavljena van snage), te se množi sa vrijednošću boda, kao konstantom (0,854 KM/bodu za 2015. godinu). Odlukom je predviđeno da se utvrđena naknada na navedeni način, koriguje samo u slučaju Doma zdravlja Ustikolina i Doma zdravlja Prača, dodavanjem sredstava neophodnih za obavljanje osnovnih funkcija, a najviše do iznosa sredstava isplaćenih u prethodnoj godini.

Uvidom u potpisane ugovore o regulisanju međusobnih odnosa za finansiranje usluga zdravstvene zaštite između Zavoda i zdravstvenih ustanova za 2015. godinu, konstatujemo da je pripadajući iznos sredstava JZU „Kantonalna bolnica Goražde“ (2.612.908 KM) uvećan za dodatni iznos od 651.426 KM, od

¹ Odluka o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osigurnja („Službene novine FBiH“, broj 6/11);

čega za zajedničke troškove sa JU Dom zdravlja Goražde 71.626 KM, za izmirenje obaveza iz prethodnih godina 200.000 KM, za angažovanje ljekara specijalista iz drugih zdravstvenih ustanova 50.000 KM, za nabavku lijekova 280.000 KM, za finansiranje troškova snabdijevanja krvi i krvnim derivatima 50.000 KM. Ukupno odobrena sredstva Kantonalnoj bolnici su na navedeni način utvrđena u iznosu od 3.264.334 KM. Na isti način, a za različite namjene, je došlo do korekcije prvobitno utvrđenih sredstava za finansiranje i ostalih zdravstvenih ustanova, i to: Doma zdravlja Goražde 1.908.376 KM (umanjenje za 71.626 KM po osnovu zajedničkih režijskih troškova sa Kantonalnom bolnicom), Doma zdravlja Ustokolina 310.100 KM (povećanje 89.700 KM), Doma zdravlja Prača 238.300 KM (povećanje 32.300 KM) i Zavoda za javno zdravstvo 35.000 KM (Higijensko – epidemiološka služba).

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, obavljenom revizijom smo utvrdili da Zavod, prilikom planiranja pripadajućih sredstava i ugovaranja obavljanja zdravstvenih usluga sa zdravstvenim ustanovama, na području Kantona za 2015. godinu, iako je trebao, nije primijenio Naredbu federalnog ministra zdravstva o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH¹, kao ni Jedinstvenu metodologiju kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove² donesenu od strane Upravnog odbora Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH, što nije u skladu sa članom 35. Zakona o zdravstvenom osiguranju i člana 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Navedeno postaje značajnije, ako se ima u vidu da je Zavod u 2015. godini, pored naprijed doznačenih 5.828.963 KM, zdravstvenim ustanovama doznačio još dodatni iznos od 1.891.500 KM na ime subvencija za bruto plate, što smo detaljnije elaborirali pod tačkom 6.2.7. Izvještaja i dali odgovarajuću preporuku. Dakle, zdravstvenim ustanovama na području BPK-a su doznačena sredstva u ukupnom iznosu od 7.720.463 KM što predstavlja 52 % izvršenja Finansijskog plana za 2015. godinu.

Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja Zavoda, putem resornog ministarstva, poduzmu sve adekvatne mjere i aktivnosti kako bi se stvorili svi neophodni preduslovi, za primjenu važećih propisa prilikom utvrđivanja pripadajućeg iznosa sredstava zdravstvenim ustanovama na području BPK-a, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti;

6.2.4 Esencijalna lista lijekova i naknada za obradu recepata

Troškovi Esencijalne liste lijekova i naknade za obradu recepata iskazani su u iznosu od 3.021.362 KM (troškovi lijekova 2.741.867 KM i naknada za obradu recepata 279.495 KM (1,10 KM/ po receptu)). U navedenom iznosu izvršenja nisu sadržani obaveze u iznosu od 106.068 KM po navedenom osnovu, koje su zbog nedovoljno planiranih sredstava, iskazane na kratkoročnim razgraničenjima.

Osnovni zakonski propis koji se koristi za sačinjavanje Liste lijekova koji se izmiruju na teret kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranje je Državni Zakon o lijekovima i medicinskim sredstvima³ iz 2008. godine. Navedenim Državnim Zakonom je definisano da Vijeće ministara BiH, najmanje svake dvije godine utvrđuje listu esencijalnih lijekova u BiH. Lijekovi sa Liste esencijalnih lijekova u BiH predstavljaju minimum lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, kao i minimum lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti.

U 2012. godini je izvršeno usaglašavanje postojećeg entitetskog Zakona o lijekovima⁴ sa državnim Zakonom o lijekovima i medicinskim sredstvima tako što je donesen potpuno novi federalni Zakon o lijekovima⁵. Navedenim Zakonom o lijekovima, Federalno ministarstvo zdravstva postaje nadležni organ odgovoran za oblast lijekova koji se upotrebljavaju u medicini u FBiH, u dijelu za koji nije nadležna Agencija. Kantonalna ministarstva zdravstva su nadležna da poduzimaju odgovarajuće mjere sa ciljem osiguranja

¹ Naredba federalnog ministra zdravstva o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH („Službene novine FBiH 82/14 i 107/14);

² Jedinstvena metodologiju kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove („Službene novine FBiH 34/13 i 90/13);

³ Zakon o lijekovima i medicinskim sredstvima („Službeni glasnik BiH“, broj 58/2008);

⁴ Zakon o lijekovima („Službene novine FBiH“, broj 51/01 i 29/05);

⁵ Zakon o lijekovima („Službene novine FBiH“, broj 109/2012);

dostupnosti lijekovima u skladu sa državnim zakonom, propisima donesenim na osnovu državnog zakona, ovim zakonom, propisima iz oblasti zdravstvenog osiguranja, zakonom kantona i drugim propisima kantona.

Lijekovi sa Liste esencijalnih lijekova u BiH, kao i lijekovi u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti u BiH koje utvrđuje Vijeće ministara BiH, ulaze u sastav Listi lijekova koje utvrđuje Vlada FBiH. Listu lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja kantona (u daljem tekstu: Pozitivna lista lijekova kantona), kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona donosi vlada kantona, na prijedlog kantonalnog ministra zdravstva. U sastavni dio pozitivne liste kantona obavezno ulaze lijekovi sa Liste lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja FBiH i Liste lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti FBiH. Nije dozvoljeno proširenje Pozitivne liste lijekova kantona ukoliko kanton nije u mogućnosti pokriti troškove pozitivne liste lijekova kantona koja se finansira na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Uvidom u „Odluku u „Odluku o listi esencijalnih lijekova neophodnih za osiguranje zdravstvene zaštite u okviru standarda obaveznog zdravstvenog osiguranja u BPK“, iz jula 2014. godine, kao i izmjene i dopune iste iz septembra i novembra 2015. godine, **konstatujemo da je određeni broj lijekova imao propisane veće cijene u odnosu na utvrđene cijene na federalnom nivou, što nije u skladu sa „Pravilnikom o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u FBiH, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obavezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometa lijeka uvrštenih na Liste lijekova, kao i korištenje lijekova“¹**, donesenim od strane federalnog ministra zdravstva, na osnovu Zakona o lijekovima (FBiH). Navedena konstatacija se odnosi na 4 lijeka sljedećih generičkih imena i utvrđenih cijena: nistatin 4,50 KM (umjesto utvrđene cijene na federalnom nivou 2,30 KM), deksametazon 3,09 KM (umjesto 0,95 KM), levotiroksin 4,10 (umjesto 3,95 KM) i litijum karbonat 12,50 KM (umjesto 9,20 KM, ista usaglašena tek u septembru 2015. godine). **Pored toga, iako su se troškovi lijekova značajno povećali u odnosu na raniji period (troškovi lijekova 2013. godine iznosili 1.970.145 KM, 2014. godine 2.368.683 KM i 2015. godine 2.741.867 KM), obavljenom revizijom smo utvrdili da Zavod nije vršio analizu i kontrolu propisivanja recepata već isti funkcionise kao servis za plaćanje obaveza po ispostavljenim fakturama od strane ugovornih apoteka, što nije u skladu sa Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove² i potpisanim ugovorima o pružanju usluga sa zdravstvenim ustanovama.**

Potrebno je da Zavod, u saradnji sa drugim organima i institucijama, kao i ovlaštenih lica zaduženih za zakonito poslovanje zdravstvenih ustanova, u skladu sa postojećim propisima i ugovorima o pružanju usluga sa zdravstvenim ustanovama, osigura obavljanje poslova kontrole propisivanja i izdavanja lijekova sa liste lijekova, u cilju smanjenja finansijskih izdvajanja po navedenom osnovu;

6.2.5 Troškovi liječenja van Kantona

Troškovi liječenja van Kantona realizovani su u iznosu od 2.708.549 KM, a isti se odnose na pružene usluge sekundarnog i tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite osiguranicima, iz određenih specijalističkih djelatnosti koje nije bilo moguće pružiti na primarnom i sekundarnom nivou, iz razloga nedostatka kadrova odgovarajuće grane medicine ili pak nedostatka opreme, a po prethodno pribavljenoj saglasnosti Komisije za liječenje van Kantona. U okviru navedenog iznosa, najznačajniji su troškovi liječenja u „Kliničkom centru Univerziteta“ u Sarajevu (u daljem tekstu: KCU Sarajevo) koji su u iznosili 2.376.756 KM (za ambulantne, bolničke i usluge citoterapije).

U skladu sa Ugovorom o međusobnim odnosima o pružanju usluga zdravstvene zaštite između KCU Sarajevo i Zavoda za 2015. godinu, po okončanom liječenju, Klinički centar ispostavlja fakturu Zavodu, u skladu sa važećom Tarifom zdravstvenih usluga u FBiH³ i odlukama Upravnog odbora KCU Sarajevo (na mjesečnom nivou). Uvidom u način izmirenja obaveza po ispostavljenim fakturama Kliničkog centra,

¹ Pravilnik „Službene novine FBiH“, broj 45/2013;

² Jedinstvena metodologija kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove donijeta od strane Upravnog odbora Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH u skladu sa članom 52. zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine FBiH“, broj 34/13 i 90/13);

³ Tarifa zdravstvenih usluga u FBiH - prečišćeni tekst iz 2008. godine sa priložima. Cijena usluge = utvrđen broj bodova iz tarife x koeficijent 0,80 KM/bod.

konstatujemo da su obaveze prema istom, jednim dijelom, izmirivane na način da je Zavod plaćao obaveze Kliničkog centra prema preduzeću „Farmavita“ d.o.o. Sarajevo, u skladu sa Ugovorima o ustupanju potraživanja (cesiji). U periodu od januara do jula 2015. godine, potpisano je 7 ugovora o ustupanju potraživanja (cesiji), te je na ovakav način dogovoreno izmirenje obaveza putem „Farmavite“ d.o.o. u ukupnom iznosu od 1.287.375 KM (do 31.12.2015. godine izmireno 1.197.820 KM). **Imajući u vidu da nam odgovorne osobe Zavoda nisu prezentirale relevantne razloge zbog čega su obaveze prema Kliničkom centru plaćali na navedeni način, smatramo neopravdanim potpisivanje Ugovora o ustupanju potraživanja (cesiji), odnosno načina njihovog izmirenja.**

Vezano za opravdanost visine nastalog troška liječenja van Kantona, menadžment Zavoda je 17.03.2015. godine uputio dopis Vladi BPK-a u kojem je iznio svoje viđenje po pitanju obezbjeđenja optimalnih uslova za rad ljekara specijalista i medicinskog osoblja u JZU Kantonalna bolnica Goražde, u dijelu koji se odnosi na bolničku zaštitu – hospitalizaciju osiguranih lica. U navedenom dopisu se ističe da u Kantonalnoj bolnici, pojedine grane medicine u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti, nisu vršile hospitalizaciju osiguranih lica, već da su osigurana lica zdravstvenu uslugu dobijala u Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu, po uputnici ljekara, a na osnovu odobrenja Komisije za liječenje van kantona. Kao primjer ističu Oftalmologiju koja u 2014. godini nije hospitalizirala nijednog pacijenta, a imala je 390 upućenih lica po raznim osnovama na liječenje van Kantona, što je teretilo Zavod troškom u visini od oko 80.000 KM, iako je Zavod ovoj zdravstvenoj ustanovi po Ugovoru o pružanju usluga bolničke zdravstvene zaštite, za navedene namjene, utvrdio i doznačio iznos od 55.553 KM. Dakle, Zavod je po jednom osnovu imao dva troška. **Nije prezentirana dokumentacija da su po naprijed navedenom poduzimane određene systemske mjere i aktivnosti, osim što je Upravni odbor Zavoda 05.04.2016. godine donio Odluku o formiranju Radne grupe za utvrđivanje i provođenje mjera i aktivnosti za smanjenje troškova upućenih pacijenata na liječenje u ustanovama van BPK-a, međutim ista do vremena okončanja naše revizije nije sačinila nijedan izvještaj.**

Preispitati opravdanost potpisivanja Ugovora o ustupanju potraživanja (cesiji) kojim je prihvaćeno izmirenje obaveza prema „KCU“ Sarajevo putem „Farmavite“ d.o.o.;

Potrebno je poduzeti adekvatne systemske mjere i aktivnosti nakon što Radna grupa za utvrđivanje i provođenje mjera i aktivnosti za smanjenje troškova upućenih pacijenata na liječenje u ustanovama van BPK-a izvrši zadatke utvrđene odlukom o imenovanju;

6.2.6 Ortopedske sprave i pomagala

Izdaci za ortopedska i druga medicinska pomagala iskazani su u iznosu od 508.126 KM. Odlukom Vlade Kantona o obimu prava osiguranih lica na korištenje ortopedskih i drugih pomagala koja se obezbjeđuju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona iz 2006. godine utvrđen je obim prava, jedinstvena lista ortopedskih pomagala sa utvrđenim rokovima korištenja i visina učešća Zavoda u njihovoj nabavci. Finansiranje izdataka za pomagala Zavod je u 2015. godini vršio prema propisanoj visini učešća Odlukom, međutim na poziciji nisu obuhvaćene obaveze u iznosu od 10.716 KM zbog nedovoljno planiranih sredstava i iste su iskazane na kratkoročnim razgraničenjima.

6.2.7 Tekući transferi

Tekući transferi realizovani su u iznosu od 2.439.618 KM, i u okviru istih su sadržani rashodi po osnovu Refundacije bolovanja preko 42 dana i pripadajućih doprinosa za PIO u iznosu od 324.790 KM, tekući transferi pojedincima po odlukama Upravnog odbora 223.327 KM i na Subvencije javnim ustanovama na ime bruto plaća 1.891.500 KM.

Rashodi po osnovu refundacije naknada za bolovanje preko 42 dana iskazani su u iznosu od 324.790 KM (refundirane naknade 243.535 KM i doprinosi za penzijsko – invalidsko osiguranje 81.255 KM). U navedenom iznosu izvršenja nisu sadržane obaveze u iznosu od 34.530 KM po navedenom osnovu, koje su zbog nedovoljno planiranih sredstava, iskazane na kratkoročnim razgraničenjima. Uvidom u obračun i isplatu navedenih naknada nismo utvrdili nepravilnosti.

Transferi pojedincima po odlukama Upravnog odbora iskazani su u iznosu od 223.327 KM. U skladu sa članom 20. Statuta, zaključcima Upravnog odbora, a na preporuku Komisije za prava osiguranika, odobravana je refundacija novčanih sredstava pojedincima za nabavku lijekova. Nismo utvrdili nepravilnosti.

Subvencije javnim ustanovama na ime bruto plaća su iskazane u iznosu od 1.891.500 KM, a iste su realizovane u skladu sa Odlukom Upravnog odbora o raspodjeli novčanih sredstava od 26.03.2015. godine, putem redovnih mjesečnih dotacija. Navedenom Odlukom se, prema utvrđenim kvotama, u suštini izvršila raspodjela sredstava u ukupnom iznosu od 1.940.000 KM na način da su zdravstvenim ustanovama dodijeljena sredstva u iznosu od 1.891.500 KM koja se evidentiraju kao izvršenje ovog transfera, a ostatak od 48.500 KM je dodijeljen Stručnoj službi Zavoda, te se evidentira na pripadajućim pozicijama. Struktura dodijeljenih sredstava zdravstvenim ustanovama je sljedeća: JZU Kantonalna bolnica Goražde 996.608 KM, JU Dom zdravlja Goražde 729.992 KM, JU Dom zdravlja Ustikolina 67.900 KM, JU Dom zdravlja Prača 58.200 KM i JU Zavod za javno zdravstvo BPK-a 38.800 KM.

Vezano za zakonski osnov na osnovu kojeg je navedena stavka uvrštena u Finansijski plan Zavoda za 2015. godinu, prezentiran nam je samo „Sporazum o dinamici ispunjenja odredaba Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH“, potpisan 31.05.2007. godine između Vlade BPK-a, Kantonalnog sindikata radnika zaposlenih u zdravstvu BPK-a, Zavoda i naprijed navedenih zdravstvenih ustanova. Ovim Sporazumom, stranke potpisnice su saglasne da u što kraćem vremenskom roku, a najkasnije do 01.01.2008. godine u potpunosti implementiraju odredbe Kolektivnog ugovora, u cilju ujednačavanja prava zaposlenih u zdravstvu u FBiH, a zauzvrat Sindikat će iz generalnog štrajka preći u štrajk solidarnosti. Potpisnici su se također usaglasili da će satnica za isplatu plaće od 01.01.2008. godine iznositi minimalno 2 KM, da će Vlada BPK-a obezbijediti sredstva koja će se implementirati putem Zavoda zdravstvenog osiguranja BPK-a. **Konstatujemo da navedeni Sporazum nije definisao ukupan iznos sredstava niti obavezu Zavoda da osigurava sredstva za njegovu implementaciju.** Prema prezentiranim izvještajima o izvršenju finansijskih planova Zavoda za period 2011 – 2014. godina, konstatujemo da su, putem Zavoda, prema naprijed navedenim kvotama, za implementaciju Sporazuma zdravstvenim ustanovama svake godine doznačavana sredstva u iznosu od 1.891.500 KM, kao i Stručnoj službi Zavoda 48.500 KM. Potrebna sredstva za implementaciju Sporazuma su do 2011. godine osiguravana u Budžetu BPK-a i Finansijskom planu rashoda Zavoda u omjeru 67,19 % : 32,81 %, a od 2012. godine navedena obaveza je prešutno, bez donošenja posebnog pravnog akta, prevaljena na teret Zavoda što je isti planirao i izvršavao do kraja 2015. godine. **Zbog naprijed navedenog, konstatujemo da Zavod nema zakonsku obavezu servisiranja prihvaćenih obaveza od strane Vlade BPK-a iz „Sporazuma o dinamici ispunjenja odredaba Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH“, a imajući u vidu postojeću nezavidnu finansijsku situaciju istog (tekući deficit 1.566.134 KM), nužno je što prije poduzeti mjere i aktivnosti prema nadležnim kantonalnim organima i institucijama u cilju osiguranja sredstava za implementaciju Sporazuma iz drugih izvora.**

Preispitati zakonski osnov planiranja i izvršavanja stavke „Subvencije javnim ustanovama na ime bruto plaća“, te u skladu sa konstatovanim poduzeti mjere i aktivnosti prema nadležnim organima i institucijama u cilju osiguranja sredstava iz drugih izvora, za implementaciju „Sporazuma o dinamici ispunjenja odredaba Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH“;

6.3 Finansijski rezultat

Izvršenje Finansijskog plana Zavoda za 2015. godinu iskazano u finansijskim izvještajima je sljedeće: prihodi i primici 13.302.834 KM, rashodi i izdaci 14.868.968 KM i višak rashoda nad prihodima 1.566.134 KM. Imajući u vidu da je u finansijskom planu za 2015. godinu planirani i višak prihoda nad rashodima iz prethodnih godina (502.523 KM), konstatujemo da je na dan 31.12.2015. godine iskazan akumulirani višak rashoda nad prihodima u iznosu od 1.063.611 KM.

Struktura iskazanog Izvršenja Finansijskog plana Zavoda za 2015. godinu:

u KM

Red.broj	Opis	Plan za 2015. godinu	Rebalans plana za 2015. godinu	Izvršenje Plana za 2015. godinu	% izvršenja
1	2	3	4	5	6 = 5/4
	PRIHODI, PRIMICI I NERASPOREĐENA SREDSTVA IZ PRETHODNOG PERIODA (I+II + III)	15.056.446	14.956.446	13.805.357	92,30
A	PRIHODI I PRIMICI (I+II)	15.056.446	14.453.923	13.302.834	92,04
I	Prihodi	15.056.446	14.453.923	13.302.834	92,04
1.	Prihodi od doprinosa	14.903.222	14.387.106	13.241.835	92,04
2.	Ostali prihodi	53.224	66.817	60.999	91,29
3.	Grantovi od drugih nivoa vlasti	100.000	-	-	-
II	Kapitalni primici	-	-	-	-
III	Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima iz prethodnih godina	-	502.523	502.523	100,00
	RASHODI, IZDACI I FINANSIRANJE (IV + V + VI)	15.056.446	14.956.446	14.868.968	99,42
B	RASHODI I IZDACI (IV + V)	15.056.446	14.956.446	14.868.968	99,42
IV	Rashodi	15.056.446	14.956.446	14.868.968	99,42
4.	Troškovi Stručne službe (plate, naknade, izdaci za materijal i usluge)	383.000	330.600	304.408	92,08
5.	Ostali rashodi zdravstvenog osiguranja (naknada za rad ljekarskih komisija, Upravni odbor, ugovori o djelu, porezi i doprinosi)	63.200	62.900	58.243	93,34
6.	Paušalne naknade troškova po konvencijama	69.500	10.000	0	0,00
7.	Rashodi neposredne zdravstvene zaštite	5.816.110	5.830.110	5.828.963	99,98
7.1.	Primarna zdravstvena zaštita (Domovi zdravlja i Zavod za javno zdravstvo BPK-a)	2.551.776	2.565.776	2.564.629	99,96
7.2.	Sekundarna zdravstvena zaštita (Kantonalna bolnica Goražde)	3.264.334	3.264.334	3.264.334	100,00
8.	Esencijalna lista lijekova i naknada za obradu recepata	2.761.615	3.041.615	3.021.362	99,33
9.	Troškovi liječenja van kantona	2.835.586	2.725.586	2.708.249	99,36
10.	Ortopedske sprave i pomagala	508.172	508.172	508.126	99,99
11.	Refundacija bolovanja preko 42 dana i doprinosi za PIO	380.000	330.000	324.791	98,42
12.	Ostali zahtjevi – Odluke UO	247.763	225.963	223.327	98,83
13.	Subvencije javnim ustanovama na ime bruto plaća	1.891.500	1.891.500	1.891.500	100,00
14.	Subvencije zdravstvenim ustanovama za izmirivanje obaveza	100.000	-	-	-
V	Kapitalni izdaci	-	-	-	-
VI	Finansiranje	-	-	-	-
C	VIŠAK RASHODA NAD PRIHODIMA 2015. GODINE (A-B)	-	-	1.566.134	-
D	AKUMULIRANI NERASPOREĐENI VIŠAK PRIHODA NAD RASHODIMA (konto 591111)	-	502.523	502.523	100,00
E	AKUMULIRANI VIŠAK RASHODA NAD PRIHODIMA 2015. GODINE (C-D)	-	-	1.063.612	-

Kao što se vidi iz prezentiranih podataka u tabeli, Zavod je iskazao akumulirani višak rashoda nad prihodima u iznosu 1.063.612 KM, za koji smo utvrdili da je direktna posljedica činjenice da pojedini pravni subjekti na području Kantona, u 2015. godini, nisu vršili uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje, a da su pri tom koristili zdravstvenu zaštitu primarnog, sekundarnog i tercijarnog nivoa. **Također smo utvrdili da iskazanim izvršenjem Finansijskog plana za 2015. godinu, zbog nedovoljno planiranih sredstava na određenim stavkama, nisu obuhvaćene obaveze u ukupnom iznosu od 151.314 KM, već da su iste u finansijskim izvještajima iskazane na kratkoročnim razgraničenjima (Esencijalna lista lijekova i troškovi naknade za obradu recepata 106.068 KM, Naknada za bolovanje preko 42 dana 34.530 KM i Ortopedske**

sprave i pomagala 10.716 KM). Zbog navedenog, konstatujemo da izvršenje Finansijskog plana Zavoda za 2015. godinu nije realno iskazano, odnosno da je isto veće za navedeni iznos od 151.314 KM, a time i akumulirani višak rashoda nad prihodima.

Upravni odbor Zavoda je 23.03.2016. godine donio „Odluku o pokriću deficita Zavoda zdravstvenog osiguranja Bosansko – podrinjskog kantona Goražde“ kojom je utvrdio da će pokriće iskazanog gubitka u 2015. godini, u iznosu od 1.063.612 KM, izvršiti u periodu od 3 godine, na način da će se sredstva za pokriće istog utvrditi u Finansijskom planu Zavoda za 2016. godinu do iznosa od 1/3, a ostale 2/3 će se utvrditi u Finansijskim planovima za 2017. i 2018. godinu. Uvidom u Finansijski plan Zavoda za 2016. godinu (23.03.2016. godine) konstatujemo da je istim predviđeno pokriće gubitka u iznosu od 354.537 KM. Međutim, imajući u vidu da je Finansijski plan za 2016. godinu usvojen na iznos od 15.421.389 KM, a koji iznos je za 2.118.555 KM veći u odnosu na ostvarenje prihoda 2015. godine, a naročito imajući u vidu da nisu predviđeni nikakvi dodatni izvori finansiranja, **konstatujemo da je Finansijski plan Zavoda za 2016. godinu nerealan što može imati značajne posljedice na finansijsku stabilnost Zavoda, a time i na pružanje zdravstvenih usluga na području BPK-a.**

Značajnim smatramo za istaći da je članom 12. Zakona o Kantonalnom zavodu zdravstvenog osiguranja propisano da Zavod za preuzete obaveze odgovara imovinom kojom raspolaže, a ukoliko osnivač utvrdi da su gubici Zavoda nastali iz objektivnih okolnosti gubici se pokrivaju iz Budžeta osnivača. Isto tako je članom 82. Zakona o zdravstvenom osiguranju (FBiH) propisano da je kantonalni zavod zdravstvenog osiguranja dužan poduzeti potrebne mjere, ukoliko raspoloživa sredstva nisu dovoljna za pokriće rashoda obaveznog zdravstvenog osiguranja, u cilju osiguravanja dodatnih sredstava. **Nakon obavljene revizije za 2015. godinu, utvrdili smo da organi upravljanja i rukovođenja Zavodom nisu u dovoljnoj mjeri provodili propisane zakonske mjere u cilju postizanja finansijske stabilnosti Zavoda.**

Planiranje sredstava neophodnih za realizaciju Finansijskog plana Zavoda vršiti na bazi realnih i dokazivih ulaznih podataka;

Potrebno je da nadležni organi upravljanja i rukovođenja Zavoda, u saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom BPK-a poduzmu sve neophodne zakonske mjere i aktivnosti u cilju stabilizacije finansijskog poslovanja Zavoda i nesmetanog pružanja zdravstvenih usluga na području BPK-a, a naročito imajući u vidu odredbe člana 82. Zakona o zdravstvenom osiguranju i člana 12. Zakona o Kantonalnom zavodu zdravstvenog osiguranja koji predviđa pokriće gubitaka iz Budžeta osnivača;

Pregled izvršenja rashoda i izdataka za 2015. godinu dat je u tabeli u prilogu Izvještaja.

7. Imovina, obaveze i izvori sredstava

Prema prezentiranim podacima u Bilansu stanja Zavoda ukupna vrijednost aktive je iskazana u iznosu od 1.320.350 KM sa sljedećom strukturom: novčana sredstva 1.014.151 KM, kratkoročna razgraničenja 151.314 KM i neotpisana vrijednost stalnih sredstava 154.885 KM. Ukupna vrijednost pasive u iznosu od 1.320.350 KM sa sljedećom strukturom: kratkoročne obaveze 2.077.763 KM, kratkoročna razgraničenja 151.314 KM i izvori stalnih sredstava - 908.727 KM (izvori stalnih sredstava 154.885 KM i neraspoređeni višak rashoda nad prihodima 1.063.612 KM).

Na kratkoročnim razgraničenjima iskazani iznos od 151.314 KM se odnosi na obaveze koje nisu obuhvaćene iskazanim izvršenjem Finansijskog plana za 2015. godinu, zbog nedovoljno planiranih sredstava na stavkama: esencijalna lista lijekova i troškovi naknade za obradu recepata, naknada za bolovanje preko 42 dana i ortopedske sprave i pomagala.

U okviru **kratkoročno neizmirenih obaveza** iskazanih u iznosu od 2.077.763 KM, najznačajniji iznosi se odnose na obaveze prema apotekama (995.042 KM), prema „KCU“ Sarajevo za liječenje van Kantona (671.413 KM) i preduzeću „Farmavita“ d.o.o. po ugovorima o ustupanju potraživanja (89.555 KM).

8. Javne nabavke

Prema prezentiranim podacima Zavoda, u 2015. godini provedeno je ukupno 8 postupaka javnih nabavki (sedam konkurentskih zahtjeva i jedan direktni sporazum), te zaključeni ugovori u vrijednosti 6.426 KM. U vođenju postupaka javnih nabavki, utvrdili smo da komisija ispred Zavoda nije sačinjavala zapisnike o ocjeni ponuda, što nije u skladu sa članom 65. Zakona o javnim nabavkama BiH.

Prilikom provođenja postupaka javnih nabavki osigurati dosljednu primjenu člana 65. Zakona o javnim nabavkama BiH, u dijelu koji se odnosi na sačinjavanje zapisnika o ocjeni ponuda.

9. Komentar

Zavod zdravstvenog osiguranja se na dostavljeni Nacrt Izvještaja o finansijskoj reviziji za 2015. godinu u ostavljenom roku očitovao, dopisom broj 14-I-2047/16 od 23.06.2015. godine. Obrazloženja sa pratećom dokumentacijom koja se odnose na Izmjene i dopune finansijskog plana i Izvještaj o obračunu sredstava u zdravstvu su prihvaćena i ugrađena u konačan tekst Izvještaja. Ostala dokumentacija i obrazloženja nisu imala uticaj na nalaze, preporuke i mišljenje o izvršenoj reviziji.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju:
Dunja Logo, dipl. oec.

Vođa tima:
Nasiha Biberović, dipl.oec

Član tima:
Seida Isaković, dipl.oec

III. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom poslovanja Zavoda za 2015. godinu konstatovali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo slijedeće preporuke:

- 1. Poboljšati funkcionisanje sistema internih kontrola u dijelu: realnog planiranja, evidentiranja, praćenja i poduzimanja mjera radi naplate potraživanja po osnovu doprinosa, utvrđivanja pripadajućeg iznosa sredstava zdravstvenim ustanovama, te obavljanje poslova kontrole propisivanja i izdavanja lijekova na recept i izmirenja obaveza po osnovu liječenja van kantona;*
- 2. Uspostaviti funkciju interne revizije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;*
- 3. Okončati aktivnosti vezano za usklađivanje šifre djelatnosti Zavoda sa važećom Odlukom o usklađivanju djelatnosti BiH, u cilju upisa odgovorne osobe u sudski registar, u skladu sa zakononskim propisima;*
- 4. Planiranje sredstava neophodnih za realizaciju Finansijskog plana Zavoda vršiti na bazi realnih i dokazivih ulaznih podataka;*
- 5. Ukoliko se u toku budžetske godine povećaju rashodi/ izdaci, odnosno smanje prihodi/ primici poduzeti mjere za uravnoteženje Finansijskog plana, u skladu sa članom 6. i 37. Zakona o budžetima u FBiH;*
- 6. Potrebno je osigurati obavljanje poslova praćenja redovne naplate doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje svih obaveznika plaćanja doprinosa, u skladu sa odredbama člana 87. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakona o Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa;*
- 7. U saradnji sa nadležnim organima i institucijama, poduzeti sve zakonom propisane mjere i aktivnosti radi naplate potraživanja po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje, u skladu sa zakonskim propisima;*
- 8. Izvršiti knjigovodstveno evidentiranje potraživanja za zdravstveno osiguranje posebnih kategorija stanovništva i nezaposlenih osoba, u skladu sa potpisanim sporazumima, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH;*
- 9. Vršiti nadzor nad radom izabраниh doktora i Ljekarske komisije za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad, u skladu sa Pravilnikom o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad zbog bolesti, povrede ili drugih okolnosti, u cilju sprečavanja zloupotrebe korištenja navedenog prava;*
- 10. Osigurati pravovremeno izvještavanje o radu Komisije za odobrenje liječenja van Kantona, te na osnovu izvršene analize rada iste, utvrditi adekvatne mjere i aktivnosti u cilju smanjenja značajnih finansijska izdvajanja Zavoda po navedenom osnovu;*
- 11. Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja Zavoda, putem resornog ministarstva, poduzmu sve adekvatne mjere i aktivnosti kako bi se stvorili svi neophodni preduslovi, za primjenu važećih propisa prilikom utvrđivanja pripadajućeg iznosa sredstava zdravstvenim ustanovama na području BPK-a, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti;*
- 12. Potrebno je da Zavod, u saradnji sa drugim organima i institucijama, kao i ovlaštenih lica zaduženih za zakonito poslovanje zdravstvenih ustanova, u skladu sa postojećim propisima i ugovorima o pružanju usluga sa zdravstvenim ustanovama, osigura obavljanje poslova kontrole propisivanja i izdavanja lijekova sa liste lijekova, u cilju smanjenja finansijskih izdvajanja po navedenom osnovu;*
- 13. Preispitati opravdanost potpisivanja Ugovora o ustupanju potraživanja (cesiji) kojim je prihvaćeno izmirenje obaveza prema „KCU“ Sarajevo putem „Farmavite“ d.o.o.;*
- 14. Potrebno je poduzeti adekvatne sistemske mjere i aktivnosti nakon što Radna grupa za utvrđivanje i provođenje mjera i aktivnosti za smanjenje troškova upućenih pacijenata na liječenje u ustanovama van BPK-a izvrši zadatke utvrđene odlukom o imenovanju;*
- 15. Preispitati zakonski osnov planiranja i izvršavanja stavke „Subvencije javnim ustanovama na ime bruto plaća“, te u skladu sa konstatovanim poduzeti mjere i aktivnosti prema nadležnim organima i institucijama;*

- 16. Potrebno je da nadležni organi upravljanja i rukovođenja Zavoda, u saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom BPK-a poduzmu sve neophodne zakonske mjere i aktivnosti u cilju stabilizacije finansijskog poslovanja Zavoda i nesmetanog pružanja zdravstvenih usluga na području BPK-a, a naročito imajući u vidu odredbe člana 82. Zakona o zdravstvenom osiguranju i člana 12. Zakona o Kantonalnom zavodu zdravstvenog osiguranja koji predviđa pokriće gubitaka iz Budžeta osnivača;**

IV. PRILOG

GODIŠNJI

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

1. Bilans stanja na dan 31.12.2015. godine

Bilans stanja na dan 31.12.2015. godine			
Naziv institucije: Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona			
Opis	31.12.2015	31.12.2014	Procenat (2/3)
1	2	3	4
A) Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	1.165.465	2.134.132	55,00
1. Novčana sredstva i plemeniti metali	1.014.151	1.883.632	54,00
2. Vrijednosni papiri	0	0	0
3. Kratkoročna potraživanja	0	250.500	0
4. Kratkoročni plasmani	0	0	0
5. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0
6. Zalihe materijala i robe	0	0	0
7. Zalihe sitnog inventara	0	0	0
8. Kratkoročna razgraničenja	151.314	0	0
B) Stalna sredstva (11+14+17+18)	154.885	175.840	88,00
9. Stalna sredstva	337.449	337.449	100,00
10. Ispravka vrijednosti	182.565	161.609	113,00
11. Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	154.885	175.840	88,00
12. Dugoročni plasmani	0	0	0
13. Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	0	0	0
14. Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)	0	0	0
15. Vrijednosni papiri	0	0	0
16. Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	0	0	0
17. Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)	0	0	0
18. Dugoročna razgraničenja	0	0	0
UKUPNO AKTIVA:	1.320.350	2.309.973	57,00
C) Kratkoročne obaveze i razgraničenja (19+...+24)	2.229.077	1.631.610	137,00
19. Kratkoročne tekuće obaveze	2.077.763	1.631.610	127,00
20. Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	0	0	0
21. Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	0
22. Obaveze prema djelatnicima	0	0	0
23. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0
24. Kratkoročna razgraničenja	151.314	0	0
D) Dugoročne obaveze i razgraničenja (25+26+27)	0	0	0
25. Dugoročni krediti i zajmovi			
26. Ostale dugoročne obaveze			
27. Dugoročna razgraničenja			
E) Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	-908.727	678.363	-133,00
28. Izvori stalnih sredstava	154.885	175.840	88,00
29. Ostali izvori sredstava			
30. Izvori sredstava rezervi			
31. Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima		502.523	
32. Neraspoređeni višak rashoda nad приходima	1.063.612		
UKUPNO PASIVA:	1.320.350	2.309.973	57,00

Rukovodstvo je Bilans stanja na dan 31.12.2015. godine odobrilo dana 29.02.2016. godine

**v.d. Direktor
Emir Pršeš**

2. Godišnji izvještaj o izvršenju Finansijskog plana za 2015. godinu

Godišnji izvještaj o izvršenju Finansijskog plana za 2015. godinu					
Naziv institucije: Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona					
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Procenat 3/2x100
		u tekućoj godini	u prethodnoj godini		
1	2	3	4	5	6
I.PRIHODI I PRIMICI	14.453.92	13.302.83	14.856.26		
	3	4	0	-1.151.089	92,00
A.PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	14.434.48	13.278.88	14.806.34	-1.155.601	92,00
1.Porez na dobit pojedinca i preduzeća	0	0	0	0	0
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate)					
Porezi na dobit preduzeća					
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih org. i druš.za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća					
	14.434.48	13.278.88			
2.Doprinosi za socijalnu zaštitu	5	4	14.806.343	-1.155.601	92,00
3.Porezi na plaću i radnu snagu	0	0	0	0	0
4.Porez na imovinu	0	0	0	0	0
5.Domaći porezi na dobra i usluge	0	0	0	0	0
6.Porez na dohodak	0	0	0	0	0
7.Prihodi od indirektnih poreza	0	0	0	0	0
8.Ostali porezi	0	0	0	0	0
B.NEPOREZNI PRIHODI (9+10+11)	19.438	23.950	49.917	4.512	123,20
9.Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	367	367	2.266	0	100,00
Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija					
Ostali prihodi od imovine	367	367	2.266	0	100,00
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu					
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu					
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika					
Prihodi od privatizacije					
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju					
10.Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga	19.071	23.583	47.651	4.512	123,70
Administrativne takse					
Sudske takse					
Komunalne naknade i takse					
Ostale budžetske naknade i takse					
Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	750	750	26.350	0	100,00
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	5.845	7.500	7.686	1.655	128,30
Neplanirane uplate -prihodi	12.476	15.333	13.615	2.857	122,90
Novčane kazne					
Drugi tekući prihodi					
11.Primljeni transferi i donacije	0	0	0	0	0
Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija					
Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti					
Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada					
Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova					
Kapitalni transferi iz nevladinih izvora					
Donacije					

II. RASHODI	14.956.446	14.868.968	14.518.602	-87.478	99,40
1. Plaće i naknade troškova zaposlenih	244.340	239.886	235.559	-4.454	98,20
Bruto plaće i naknade	217.320	213.225	207.189	-4.095	98,10
Naknade troškova zaposlenih i skupštinskih zastupnika	27.020	26.661	28.370	-359	98,70
2. Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	23.800	22.388	22.543	-1.412	94,10
3. Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	12.240.843	12.167.077	11.663.192	-73.766	99,40
Putni troškovi	1.100	306	159	-794	27,80
Izdaci za energiju	9.000	7.528	8.476	-1.472	83,60
Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	12.600	8.046	8.277	-4.554	63,90
Nabavka materijala i sitnog inventara	10.750	5.257	5.272	-5.493	48,90
Izdaci za usluge prevoza i goriva	0	0	0	0	0
Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	0	0	0	0	0
Izdaci za tekuće održavanje	4.482	2.862	3.323	-1.620	63,90
Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	4.128	3.623	2.541	-505	87,80
Ugovorene i druge posebne usluge	12.198.783	12.139.455	11.635.145	-59.328	99,50
4. Tekući transferi	2.447.463	2.439.618	2.597.307	-7.845	99,70
Tekući transferi drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
Tekući transferi pojedincima	555.963	548.118	590.007	-7.845	98,60
Tekući transferi neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0
Subvencije javnim preduzećima	1.891.500	1.891.500	2.007.300	0	100,00
Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	0	0	0	0	0
Subvencije finansijskim institucijama	0	0	0	0	0
Tekući transferi u inostranstvo	0	0	0	0	0
Drugi tekući transferi	0	0	0	0	0
5. Kapitalni transferi	0	0	0	0	0
Kapitalni transferi drugim nivoima vlade					
Kapitalni transferi pojedincima					
Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama					
Kapitalni transferi javnim preduzećima					
Kapitalni transferi privatnim pred. i poduzetnicima					
Kapitalni transferi finansijskim institucijama					
Kapitalni transferi u inostranstvo					
6. Izdaci za kamate	0	0	0	0	0
Kamate na pozajmice primljene kroz državu					
Izdaci za inostrane kamate					
Kamate na domaće pozajmljivanje					
Izdaci za kamate vezane za dug po izdanim garancijama					
Tekuća budžetska rezerva					
TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	502.523	1.566.134	337.658	-1.063.611	-311,70
III. TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA	0	0	0	0	0
1. Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0
Primici od prodaje stalnih sredstava					
Primici od prodaje federalnih robnih rezervi					
Ostali kapitalni primici					
2. Izdaci za nabavku stalnih sredstava	0	0	0	0	0
Nabavka šuma, zemljišta i višegodišnjih zasada					
Nabavka građevina					
Nabavka opreme					
Nabavka ostalih stalnih sredstava					
Nabavka stalnih sredstava u obliku prava					
Rekonstrukcija i investiciono održavanje					
NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (1-2)	0	0	0	0	0
NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT	502.523	1.566.134	337.658	1.063.611	-311,70

IV. TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI	0	0	0	0	0
Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	0
Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti					
Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama					
Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima					
Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća					
Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima					
Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja					
Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo					
Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0	0
Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti					
Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima					
Pozajmljivanje javnim preduzećima					
Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća					
Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima					
Ostala domaća pozajmljivanja					
Pozajmljivanje u inostranstvo					
NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (1.-2.)	0	0	0	0	0
V. TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA	0	0	0	0	0
Primici od zaduživanja	0	0	0	0	0
Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
Zajmovi primljeni kroz Državu					
Primici od inostranog zaduživanja					
Primici od domaćeg zaduživanja					
Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
Zajmovi primljeni kroz Državu					
Primici od inostranog zaduživanja					
Primici od domaćeg zaduživanja					
Izdaci za otplate dugova	0	0	0	0	0
Otplate dugova primljenih kroz Državu					
Spoljne otplate					
Otplate domaćeg pozajmljivanja					
Otplate unutarnjeg duga					
Otplate duga po izdatim garancijama					
Otkup duga					
NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1.-2.)	0	0	0	0	0
UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (III+IV+V)	502.523	-1.566.134	337.658	1.063.611	-311,70

Rukovodstvo je Godišnji izvještaj o izvršenju Finansijskog plana za 2015. godinu odobrilo dana 29.02.2016. godine

v.d. Direktor
Emir Pršeš

3. Izvještaj o novčanim tokovima za 2015. godinu

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA		
Period izvještavanja od 01.01. do 31.12.2015 godine		
Naziv institucije: Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona (KM)		
Redni broj	Pozicija	Iznos
1	2	3
	I NOVČANI PRIMICI	
1	Prihodi (od 2 do 6)	13.302.834
2	Prihodi od poreza	13.278.884
3	Neporezni prihodi	23.950
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	0
5	Kapitalni transferi	0
6	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	0
7	Kapitalni primici i transferi (8)	0
8	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0
9	Finansiranje (od 10 do 12)	0
10	Primici od finansijske imovine	0
11	Primici od dugoročnog zaduživanja	0
12	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0
13	Ostalo	250.500
14	UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1 + 7 + 9 +13)	13.553.334
15	II NOVČANE ISPLATE	0
16	Rashodi (od 17 do 22)	14.868.968
17	Plaće i naknade troškova zaposlenih	239.886
18	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	22.388
19	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	12.167.077
20	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	2.439.618
21	Kapitalni transferi	0
22	Izdaci za kamate	0
23	Kapitalni izdaci (redni broj 24)	0
24	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	0
25	Finansiranje (26 + 27)	0
26	Izdaci za finansijsku imovinu	0
27	Izdaci za otplate dugova	0
28	Ostalo	-446.153
29	UKUPNE NOVČANE ISPLATE (16 + 23 + 25+28)	14.422.815
30	NETO NOVČANI PRIMICI / ISPLATE (14 - 29) ili (29 - 14)	-869.481
31	SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	1.883.632
32	SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (30 + 31)	1.014.151

Rukovodstvo je Izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 01.01. do 31.12. 2015. godine odobrilo dana 29.02.2016.godine.

v.d. Direktor
Emir Pršeš

